

Motto : *Příběh se stáva a zapadá a nikto jej nevypráví. Potom někde žije člověk, odpoledne jsou horká a marná a přijdou vánoce a člověk umírá a na hřbitov přibude nová deska se jménem. (Niekedy ani doska, ani meno). Dva, tři, muž, bratr, matka nosí ještě niekoľik roků to světlo, tu legendu v hlavě, a potom také umřou. Pro děti je to už jenom starý film, nezaostřená aura rozlité tváře. Vnuci nevědí nic. A ostatní lidé zapomenou. Po člověku není už ani jméno, ani vzpomínka, ani prázdno. Nic.*
[Josef Škvorecký : Legenda Emöke]

Pátranie po predkoch pripomína detektívku. Problém je v tom, že svedkovia neexistujú, miesto činu je neznáme, dôkazy sú ťažko vyhľadateľné a zle sa overuje ich správnosť. [Pátrač]

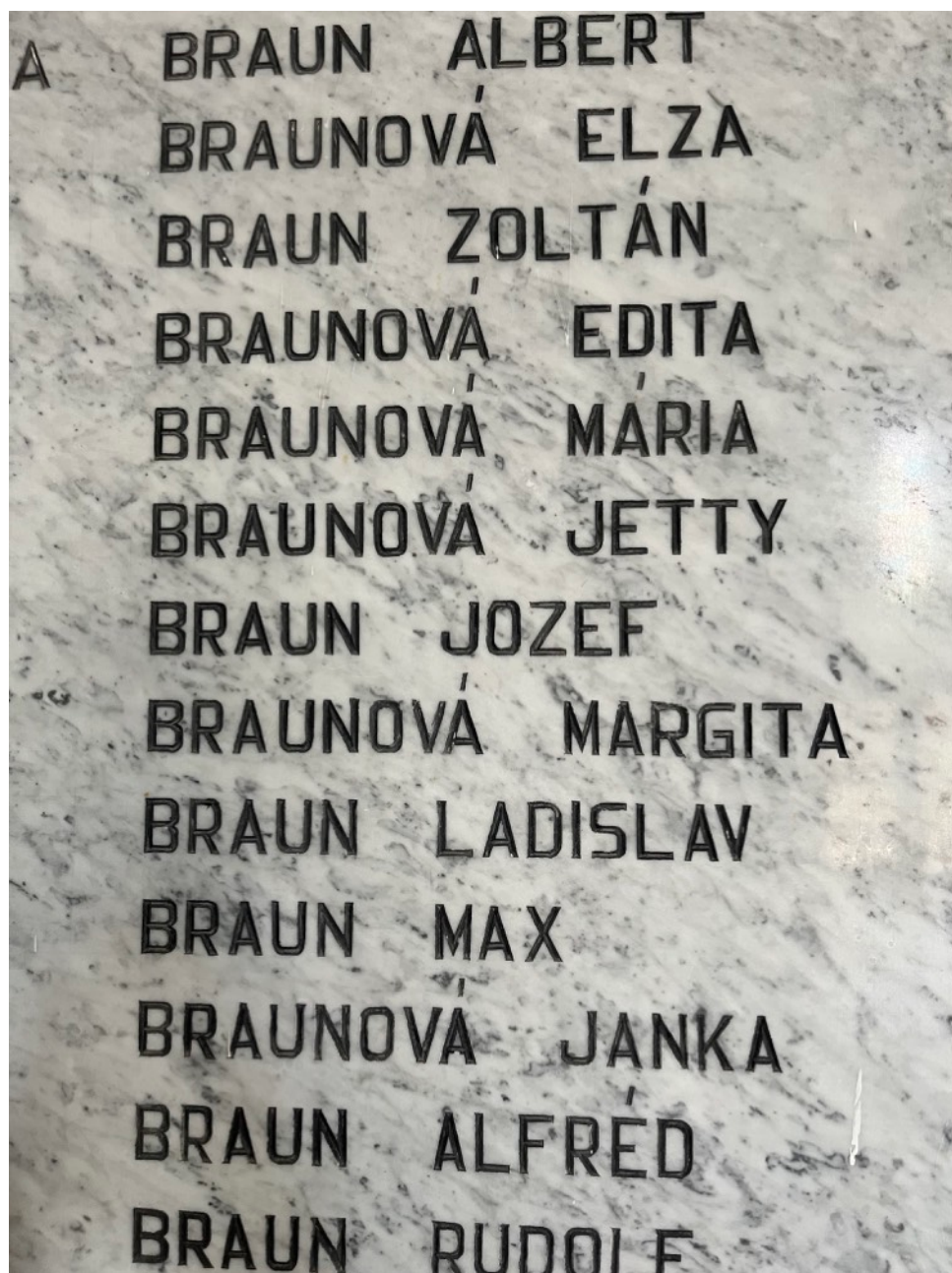
Ako píše vo vyššie uvedenom citáte Jozef Škvorecký pre deti je to už len starý film a vnuci nevedia nič. Ambíciou tohto príspevku je pomôcť tým, ktorí sa o poznanie svojich koreňov začali zaujímať, nemajú s tým žiadne skúsenosti a chcú vedieť ako na to. Celý postup si ukážeme na konkrétnych príkladoch s použitím dostupných zdrojov informácií.

Naše pátranie začneme na židovskom cintoríne v Žiline, kde sú v ceremoniálnej hale umiestnené tabule s menami obetí holokaustu. Na jednej z nich je meno **Braunová Elza**. Budeme pátrať kto to bol, kto bol jej manžel, kto boli jej deti, kto boli jej rodičia, kto boli rodičia jej manžela a postupne po generáciách dozadu a uvidíme kam až sa nám podarí dostať.

V prvom priblížení predpokladajme, že o nej máme len informáciu, že zahynula počas holokaustu. Skúsime teda vyhľadať informácie o obetiach holokaustu. Tak ako hovorím svojim vnúčatám, keď niečo neviete opýtajte sa strýčka Googla. Zadáme do vyhľadávača “*zoznam obetí holokaustu*” a dostaneme mimo iné odkaz na <https://blog.sme.sk/janokovacik/nezaradene/databaza-obeti-holokaustu-na-webe>. V článku najdeme ďalší odkaz na centrálnu databázu muzea holokaustu YAD VASHEM <https://www.yadvashem.org>, kde je možné vyhľadávanie zadaním mena. Klikneme na Digital collections a Shoah names database a zadáme meno do <https://yvng.yadvashem.org/index.html?language=en>. Po zadaní mena sa zobrazí 6 strán súvisiacich s menou Elsa Braunová alebo Braun z celého sveta. Potrebujeme zistiť, ktorá z nich je tá nami hľadaná. Hľadáme miesto čo najbližšie k Žiline a nájdeme dva záznamy s miestom Bytča a Veľká Bytča.

Elsa Braunova was born in Bytca, Czechoslovakia in 1889. During the war she was in Zilina, Czechoslovakia. Deported with Transport from

Bratislava, Bratislava, Slovakia, Czechoslovakia to Auschwitz Birkenau, Extermination Camp, Poland on 28/03/1942. Elsa was murdered in the Shoah (according to this source).

Mená obetí holocaustu ceremoniálna hala Židovský cintorín Žilina

Elsa Braun nee Friedel was born in Velka Bytca in 1889 to Sigmund and Amalie nee Fisher. She was married to Albert. During the war she was in Zilina, Czechoslovakia. Elsa was murdered in the Shoah (according to this source).

V oboch záznamoch je uvedené, že Elza Braun bola počas vojny v Žiline. Zdá sa, že sme na dobrej stope. Čo môžeme zo záznamov ďalej zistiť je, že sa narodila v Bytči v roku 1889, že jej manžel bol Albert Braun

a rodičia Sigmund Friedel a Amália rodená Fisher. Keď sa znovu pozrieme na tabuľu v ceremonialnej miestosti vidíme, že bezprostredne nad menom Elza Braunová je Albert Braun, čo by mohol byť jej manžel.

Zadaním mena Albert Braun do databázy YAD VASHEM a vyhľadáním medzi viacerými toho mena dostaneme výsledok :

Albert Braun was born in 1886. During the war was in Zilina, Czechoslovakia. Deported with Transport from Zilina to Auschwitz, Poland on 19/04/1942. Albert was murdered in the Shoah.

Keď zadáme mená Zoltán Braun a Edita Braunová zistíme :

Zoltan Braun was born in Velka Bytca, Czechoslovakia in 1919. During the war he was in Zilina, Czechoslovakia. Deported with Transport - RSHA from Poprad to Auschwitz, Poland on 23/04/1942. Zoltan was murdered in the Shoah.

Edita Braunova was born in 1921. During the war she was in Zilina, Czechoslovakia. Deported with Transport from Bratislava, Bratislava, Slovakia, Czechoslovakia to Auschwitz Birkenau, Extermination Camp, Poland on 28/03/1942. Edita was murdered in the Shoah.

Ďalšie pátranie nás dovedie do matriky v Bytči, kde budeme hľadať záznamy o Braunovcoch. Na email na matriku v Bytči s dotazom, či sa tam nachádza záznam o svadbe Alberta Brauna a Elzy rodenej Friedel prišla odpoveď, že taký záznam v matrike existuje. Nasledovala návšteva matriky v Bytči.

Predtým, ako si povieme čo sa tam zistilo, **niekoľko slov o matrikách** všeobecne. Matriky sú zjednodušene povedané úradné knihy o narodeniach, sobášoch a úmrtiach. Štátne matriky, boli na našom území zavedené v roku 1895, predtým viedli matriky jednotlivé cirkvy. Dnes sú matriky vedené v slovenskom jazyku, v minulosti boli okrem slovenského jazyka používané pre vedenie matrik jazyky latinský, maďarský, nemecký a hebrejský. Matriky vedú obecné úrady, pričom malé obce nemajú matriku a túto službu za nich robia väčšie obce alebo mestá. Jednotlivé matričné knihy sa uchovávajú na matričných úradoch a v ich archívoch cca 100 rokov a potom sa odovzdávajú do štátnych archívov. Podrobnejšie informácie o matrikách môže záujemca nájsť napríklad v [1].

Čo sa našlo v matrike v Bytči.

Nagy	Braun	Braun	Friedl Ersébet	néb.	Kohn Vilmos
leicsen,	Mór (Mosche	Adolf		Friedl	Nagybicske
1914.	Chajim)	Spitzer	is.	Zsigmond	217
márc.	Kereszt. utazó	Mária	szül.	Fischer	Fischer
22.	is.		1889. febr. 13.	Amália	Adolf
	szül. 1886. aug.		lak.		Nagybicske
	25.				238.
	lak.				
	Nagybicske 1.		Nagybicske		
			310.		

Prvým a dôležitým nálezom, ktorý potvrdil predchádzajúce domnienky bol zápis z knihy manželstiev, z ktorého vidieť, že dňa 22. marca 1914 mal vo Veľkej Bytči svadbu ženích Mór (Mosche Chajim) Braun narodený 25. augusta 1886, ktorého rodičia boli Adolf Braun a Mária rodená Spitzer a nevesta Ersébet Friedl, narodená 13. februára 1889, ktorej rodičia boli Zigmund Friedl a Amália rodená Fischer. Zápis keďže je z roku 1914 je v maďarčine. Keď porovnáme doteraz zistené údaje vidíme, že časť z nich sa zhoduje a časť sa odlišuje. Zhodujú sa roky narodenia ženícha a nevesty 1886 a 1889. Prvé mená sa v oboch prípadoch líšia. Ersébet je po slovensky Elza, niekde sa dá nájsť aj ako Elizabet a u ženícha sú uvedené židovské mená. Z nasledujúcich dokumentov zistíme, že sú to tie isté osoby. U mien rodičov nevesty sú rozdiely Friedel/Friedl Sigmund/Zigmund a Fisher/Fischer. V ďalšom uvidíme, že podobné nepresnosti - odchylky sú v starých záznamoch úplne bežné.

Štúdiom matričných kníh, tentokrát knihy narodených sa zistilo, že manželom Braunovcom sa postupne narodili 4 deti.

6	1915 jan 19	1915 jan 15	Lilla leány, irr.	Braun Mór irr. (: Mosche, Chajim; keresked. utasó Friedl Ersébet irr. Nagybicsce 326	28 25
---	-------------------	-------------------	----------------------	--	----------

56	1917 nov. 5	1917 okt. 30	Katalin leány irr.	Braun Mór. irr. keresk. utasó Friedl Ersébet irr. Nagybicsce	31 25
----	-------------------	--------------------	--------------------------	---	----------

74	2 okt. 1919	26 sept. 1919	Zoltán chlopec irr.	Mór Albert Braun irr. obchodník Elsa Friedl irr. Velká Pyska	33 30
----	-------------------	---------------------	---------------------------	---	----------

101	26 sept. 1921	18 sept. 1921	Edith dívča irr.	M. Albert Braun obchodník Elza Friedl Velká Pyska	irr. 35 irr. 32
-----	---------------------	---------------------	------------------------	---	--------------------

Zo zápisov ďalej vidieť, že prvé dva sú z čias, keď sa matriky viedli v maďarčine a v roku 1919 a 1921 už sú zápisy slovenské. Tiež je vidieť, ako sa postupne mení prvé meno p. Brauna na Mór/Mór Albert/M. Albert a Ersébet na Elsa a Elza. Zostáva ešte jeden rozdiel a to, že z údajov z YAD VASHEM vyplýva, že Braunovci žili v čase vojny v Žiline. Cenzus (sčítanie) z roku 1938 zo štátneho archívu v Žiline to potvrdzuje.

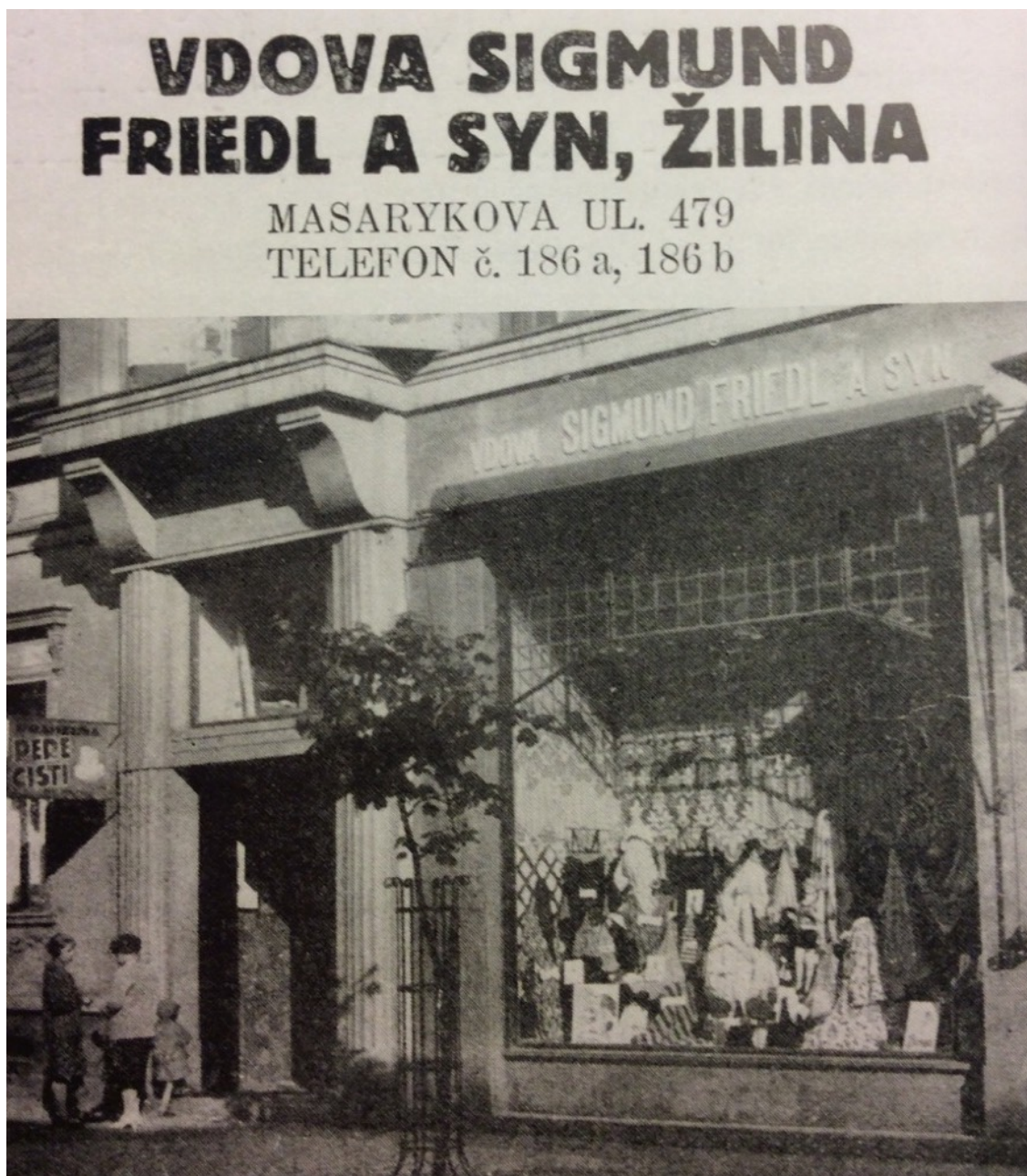
Okres: **ZILINA****Popisný hárok**Obec: **ZILINA**Ulica: *Moravského,*Číslo domu: *1242 / 22 /*

Bežné číslo	Priezvisko (meno rodinné)	Meno (krstné)	Deň, mesiac a rok narodenia	Štátna (krajinská) príslušnosť							Národnosť							Nábo- ženstvo		
				Slovensko	Čechy	Morava	Podkarp. Rus	Nemecko	Maďarsko	Poľsko	Iné	slovenská	česká	rusínska	nemecká	maďarská	poľská		židovská	cigánska
1	Romény	Emília	3/1. 1883	/													/			iev.
2	Roményová n. Braunová	Gizela	4/10. 1891	/													/			iev.
3	Romény	Paul	5/6. 1922	/													/			iev.
4	Braun	Alberh	25/8. 1886	/								/								iev.
5	Braunová n. Fricolová	Elza	18/12. 1889	/								/								iev.
6	Friedlerová n. Braunová	Lily	15/11. 1915	/								/								iev.
7	Braunová	Božena	26/9. 1921	/								/								iev.
8	Balvanová	Stefánia	26/11. 1910	/								/								n. kat.
9	Braun	Golda	18/9. 1917	/								/								iev.
10	Franti	Jon	21/6. 1903	/								/								n. kat.

/.

Vysvetlenie nájdeme v [2], kde sa môžeme dočítať : **Dom č. 20.** V roku 1923 kúpil bytčianský obchodník Viliam Friedl secesný prízemný dom z roku 1905 spolu s vedľajším pozemkom. **Dom č. 18.** Susedný dom č. 20

spolu s voľným pozemkom, širokým len 8,80 m kúpil Viliam Friedl v roku 1923 a už o rok tu postavil jednoposchodový dom, ktorý mal však v pavlačí druhé poschodie.

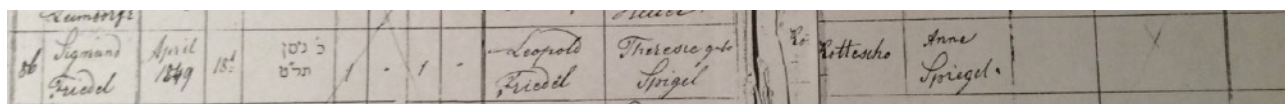
Fotografia publikovaná v [2] Friedlovský dom, v ktorom bývali Braunovci v roku 1938. Elza s rodinou sa presťahovala do Žiliny do domu, ktorý vlastnil jej brat Viliam. Bývala tam aj Albertova sestra Gisela Keményová rodená Braunová s rodinou.

Friedlovci.

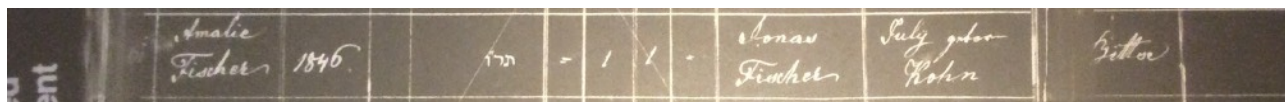
Ako sme videli jednak v zápise z Yad Vashem jednak z bytčianskej matriky rodičia Elzy Braunovej pôvodne žili v Bytči. Keďže Elza sa

narodila v roku 1889 a roky narodení jej rodičov musia byť ešte o 20 rokov skôr, údaje o ich narodení už musíme hľadať v štátnych archívoch. **Niekoľko slov o štátnych archívoch.** Ako už bolo uvedené nachádzajú sa tam matričné knihy staršie ako 100 rokov a množstvo iných dokumentov určených zákonom o archívniectve. Originálne matričné knihy sú v papierovej forme, ale pre ich štúdium sa používajú ich kópie na mikrofilmoch. Štát v roku 1991 urobil dohodu s mormónmi, ktorí majú vo svojom nábožensve uloženú povinnosť pátrania po predkoch a umožnil im urobiť kópie matričných kníh zo štátnych archívov s tým, že jedna kópia zostane v archíve a druhú si môžu odnieť do Utahu. Štátne archívy majú obmedzené kapacity pre štúdium matričných kníh dané počtom čítacích zariadení mikrofilmov. Pre štúdium dokumentov sa treba dopredu niekoľko týždňov objednávať.

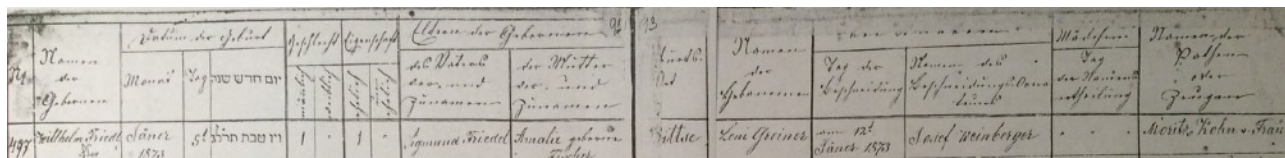
Čo sa našlo v štátnom archíve v Bytči.

Záznam o narodení Sigmund Friedel archív Bytča (rodičia Leopold a Theresia rodená Spiegel)

Záznam o narodení Amália Fischer archív Bytča (rodičia Jonas Fisher a July rodená Kohn)

Záznam o narodení Wilhelm Friedl archív Bytča

Bez uvedenia kópii dokumentov boli ešte nájdené:

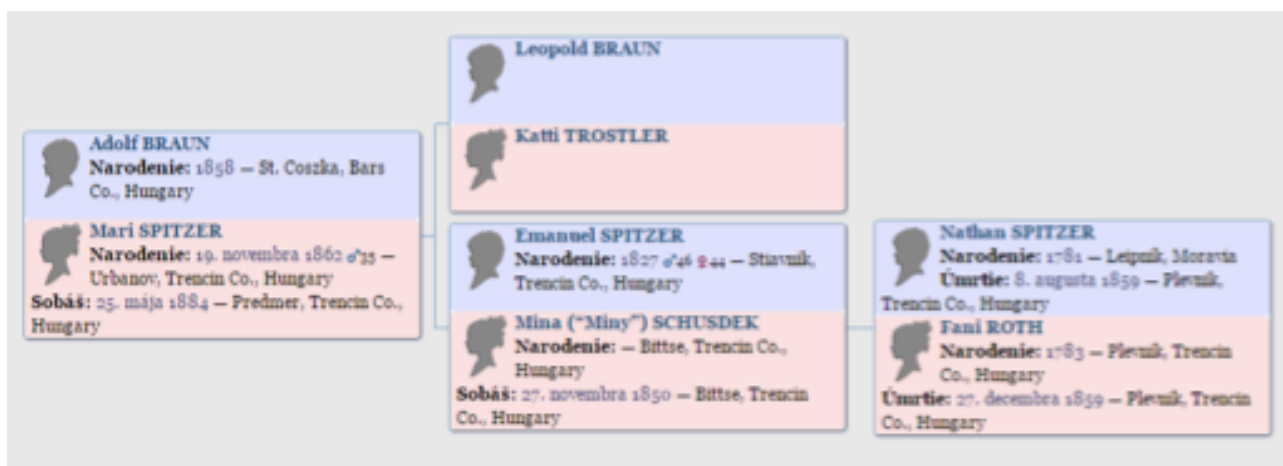
- Záznam o narodení Samuela Friedla v roku 1842 rodičom Leopold a Theresia Friedl.

- Pátraním v matrike a štátnych archívoch sme sa dostali k informáciám o rodičoch a starých rodičoch Elzy Braunovej.

V predchádzajúcom texte bolo uvedené, že mormóni majú k dispozícii mikrofilmy z matričných kníh uložených v štátnych archívoch. Od roku 1938 postupne snímali na mikrofilmy matričné knihy z celého sveta. V roku 2002 boli už všetky mikrofilmy zdigitalizované a časť z nich je online k dispozícii na ich stránke familysearch.org, kde sa vlastne nachádza najväčšia genealogická databáza matričných záznamov, z ktorej čerpajú nielen ľudia hľadajúci svojich predkov, ale aj celý rad ďalších genealogických webov. Pod pojmom zdigitalizované treba chápať, že sú k dispozícii matričné záznamy ako kópie jednotlivých strán matričných kníh. Časť z týchto záznamov už bola dobrovoľníkmi z celého sveta ručne prepísaná do databáz, v ktorých sa už dá vyhľadávať. Táto záslužná mravenčia práca priebežne pokračuje a pribúdajú ďalšie indexované databázy.

75	Kör Meschi Chaim	1856 August 23 ⁱⁿ 24 ⁱⁿ	gerf singes	Lev. Adolf Herschel Telascha	Grüßer Mari Moros	Telazcha	Zimen	Blitz Kör September 1 ^{er}	Grüßer Hans Klein Berta aut. Speyer
----	------------------------	--	----------------	---------------------------------------	-------------------------	----------	-------	--	--

Ďalšiou užitočným webom pre hľadanie židovských predkov je jewishgen.org Na tejto stránke sa dá vyhľadať nižšie uvedený rodinný strom.

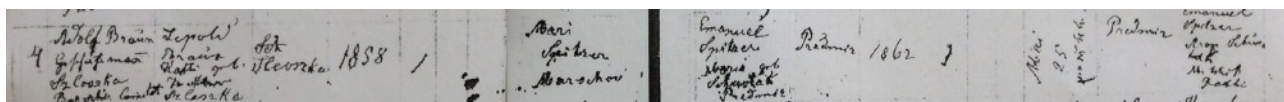

A rovnako aj záznam o svadbe Adolfa Brauna s Mari Spitzer.

BRAUN, Adolf	Leopold / Katti (TROSTLER)	b. 1858	25-May-1884	LDS 2009316, Item 3
SPITZER, Mari	Emanuel / Mari (SCHUSTAK)	b. 1862	Predmir	
			Vag Besztercze	172-03

V prípade Mari Spitzer vidíme z rodinného stromu dve ďalšie generácie rodiny, s ktorou sa ďalej nebudeme zaoberať.

Ďalšie kroky v pátraní povedú znovu do archívu v Bytči, kde môžeme dohľadať originál vyššie uvedeného dokumentu o svatbe Adolfa Brauna a Mari Spitzer.

To, že si vtedajší „matrikári“ nerobili žiaden problém s presnosťou údajov vidieť v tomto zápise aj z troch rôznych spôsoboch zápisu miesta narodenia ženícha **Szloszka**, **Szlaszka** a **Slevszka** a na zázname z Jewisgen **St.Coszka**, čo vzniklo zrejme len zlou interpretáciou, keď dobrovolníci prepisovali údaje z originálneho zápisu, čomu sa pri jeho čitateľnosti nedá diviť. Zároveň je potvrdený aj údaj o rodičoch ženícha, ktorí sú Lipót Braun a Katti Trostler. Lipót = Leopold. Terajší názov skomolených vyššie uvedených názvov obcí je **Slaská** a nachádza sa v okrese Žiar nad Hronom. Ďalšie pátranie nás teda zavedie do štátneho archívu v Banskej Bystrici kde sa našli tieto matričné zápisy :

Max Braun narodený 27. júla 1863 v Szlaszka

15	Max	1	1	Juli 27 1863	Braun Lipót	Braun Kati	Szlaszka	Braun Pöschel	Troffler Jozsef	Wiel Josef
16	Josch	1	1	Sept 2 1863	Wieg					

Ignacz Braun narodený 27. septembra 1965 v Szlaszka

31	1865	Wilhelm	Ignacz	Platz	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg
32	1865	Ignacz	Ignacz	Braun	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg
33	1865	Ignacz	Ignacz	Braun	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg	Wieg

Karoly Braun narodený 1. mája 1867 v Szlaszka tiež Mogyorómál

4	Braun	1867	Ignacz	Braun	Troffler	Mogyorómál	Karoly	Natalin	(Szlaszka)	
	Karoly	1867	Ignacz	Braun	Troffler	Mogyorómál	Karoly	Natalin	(Szlaszka)	

Na stránke familysearch zverejnili v septembri 2016 originálne záznamy zo sčítania ľudu v roku 1869. V dome číslo 24 v obci Slaská býval Leopold Braun so svojou rodinou a služobníctvom.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského
Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského	Podľa křesťanského
1	Braun Leopold	1	827	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
2	Wiegler Katarina	1	835	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
3	Braun Hermann	1	855	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
4	Braun Adolf	1	859	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
5	Braun Maria	1	861	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
6	St. Karol	1	867	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
7	Tanen Josef	1	837	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
8	Leopold Katarina	1	840	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
9	Wiegler Paul	1	850	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
10	Takubye Maria	1	849	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
11	Takubye Rosa	1	845	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská
12	St. Karol	1	867	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská	St. Slaská

Zatiaľ čo z matrík sa dozvieme len mená a dátumy, z censusu sa toho dozvieme o osobách podstatne viac. Vidíme napríklad, že Leopold Braun bol krčmár a roľník. Leopold zamestnával 5 osôb, troch mužov a dve ženy a jeden z nich bol vyslúžilý vojak. Tiež si môžeme všimnúť, že meno za slobodna jeho manželky (Drosler) je písané úplne inak, ako sme videli v predchádzajúcich záznamoch. Vidíme tam ďalej aj údaj či dotýčny vie čítať u detí, či chodia do školy.

[illegible]

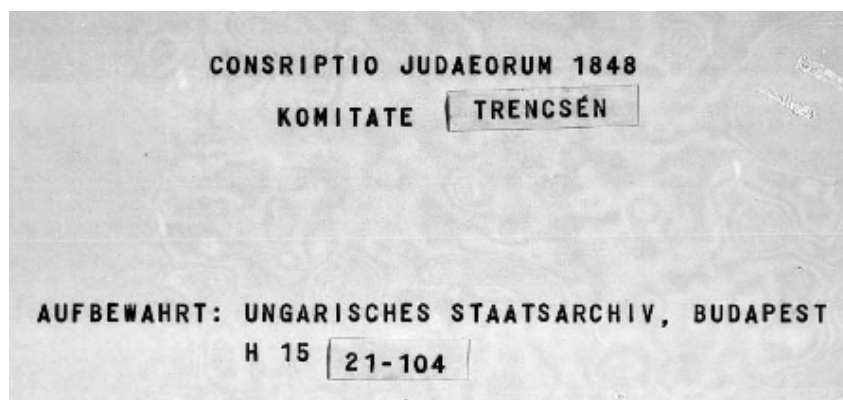
12

U Alberta Brauna sme sa zatiaľ dostali podobne ako u jeho manželky Elzy o dve generácie dozadu, k jeho starému otcovi Lipótovi a jeho starej mame Katti rodenej Trostler.

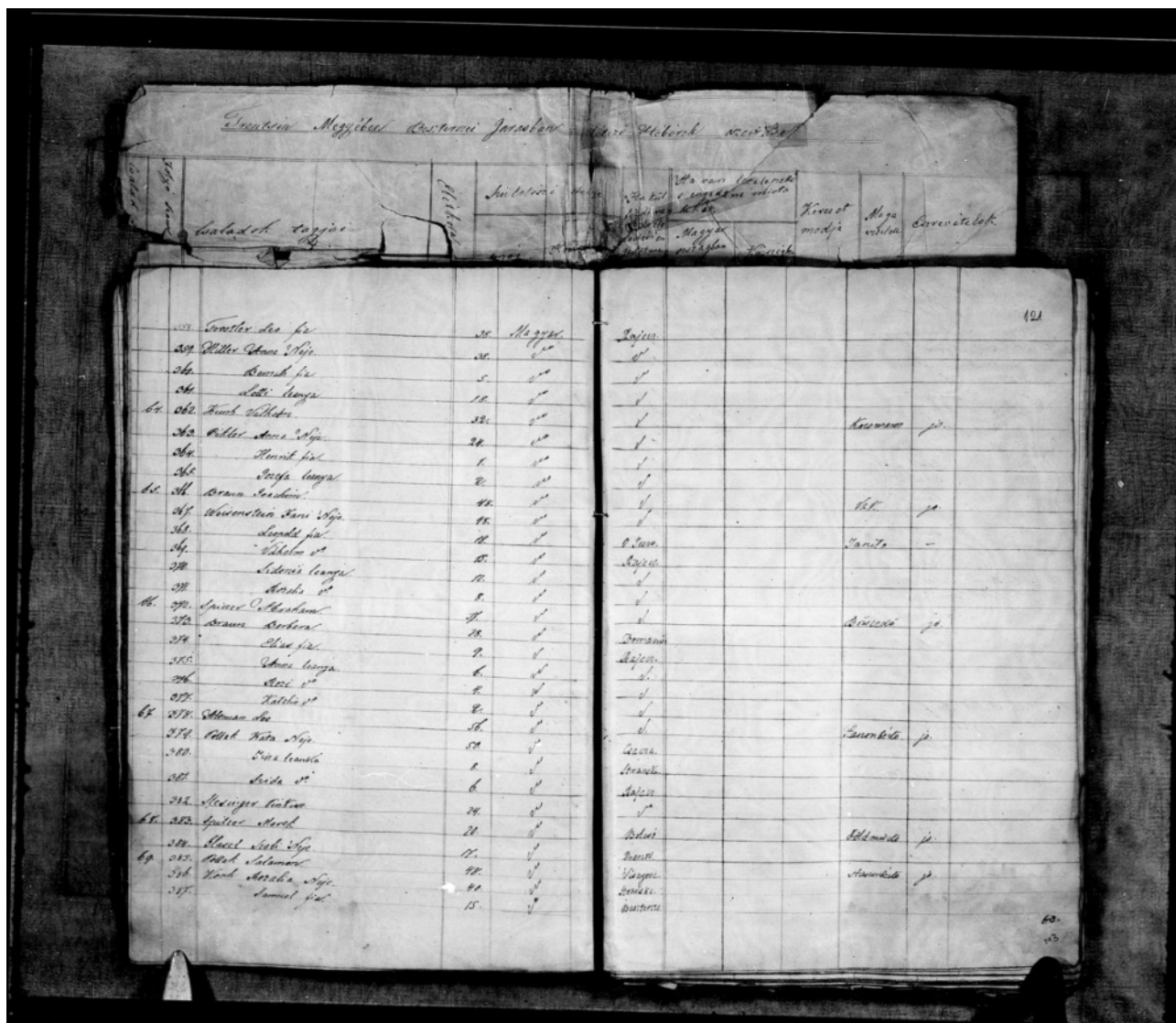
Na Jewishgen sa dá dohľadať zápis o Leopoldovi synovi Joachima Brauna:

<u>Town</u>		<u>Age</u>		
<u>County</u>	<u>Name</u>	<u>Relationship to Head of Household</u>	<u>Birth Town</u>	
<u>Household #</u>	<u>Individual #</u>		<u>Birth County</u>	<u>Film #</u>
<u>Rajecz</u>	BRAUN, Joachim	48	<u>Rajecz</u>	
<u>Trencsén</u>	366		<u>Hungary</u>	719826
65	WEISENSTEIN, Fani	48	<u>Rajecz</u>	
	367	<u>wife</u>	<u>Hungary</u>	719826
	BRAUN, Leopold	18	<u>O Turo</u>	
	368	<u>son</u>	<u>Hungary</u>	719826
	BRAUN, Vilhelm	15	<u>Rajecz</u>	
	369	<u>son</u>	<u>Hungary</u>	719826
	BRAUN, Sidonia	12	<u>Rajecz</u>	
	370	<u>daughter</u>	<u>Hungary</u>	719826
	BRAUN, Rozalia	8	<u>Rajecz</u>	
	371	<u>daughter</u>	<u>Hungary</u>	719826

Ako už bolo uvedené, väčšina genealogických webov používa databázu matrik, ktorá je k dispozícii na stránke familysearch.org Na tejto stránke môžeme podľa čísla filmu vyhľadať zdroj uvedenej informácie o rodine Joachima Brauna.

Pokiaľ začneme postupne prechádzať 626 strán tohto súpisu, tak na strane 124 narazíme na originál zápisu :

Poctivým prehliadnutím celého súpisu (pokiaľ sme niečo neprehliadli) sa dá zistiť, že v Rajci žiaden iný Leopold Braun v roku 1848 nebýval. S vysokou pravdepodobnosťou môžeme preto konštatovať, že Joachim Braun je otec a Fani rodená Weisenstein je matka Lipóta Brauna zo Slaskej. Nesedí nám celkom rok narodenia (rozdiel 3 roky), ale ako sme už videli v predchádzajúcom texte rozdiel 5 rokov je v starých záznamoch bežné a uvidíme to aj na ďalšom zázname o rodine Joachima Brauna. Miesto narodenia Turo (Turie) je neďaleko od Rajca. Na ďalšej strane uvedený doklad je opäť z familysearch a je to záznam z štátneho archívu Bytča, dátumy narodenia podľa rodov. Pokiaľ porovnáme dátum narodenia a vek v roku 1848 u Joachimovej manželky Fani Weisenstein vidíme rozdiel 5 rokov, pri dcére Sidónii pokiaľ bola narodená v 1840 taktiež nemohla mať v 1848 12 rokov.

zabudnuty-zidovsky-cintorin.html Spolu s pani učiteľkou sme cintorín navštívili.

Židovský cintorín Žiar nad Hronom

Ako vidieť z fotografií z cintorína v Žiari nad Hronom zostalo len torzo, väčšina náhrobných kameňov bola zničená a na žiadnom z úlomkov sa nedali identifikovať mená Braunovcov. Prejdime k rodine Trostler.

V censuse z roku 1848 na jewishgen sa dá nájsť dokument :

Bittsicza	TROSZTLER , Jakab	55	V Bestercze	719826
Trencsén				
	TROSZTLER , Eszter	45	Lednicz	719826
	wife			
	TROSZTLER , Moses	25	Lednicz	719826
	son			
	TROSZTLER , Jakab	23	Bittsicza	719826
	son			
	TROSZTLER , Mihaly	21	Bittsicza	719826

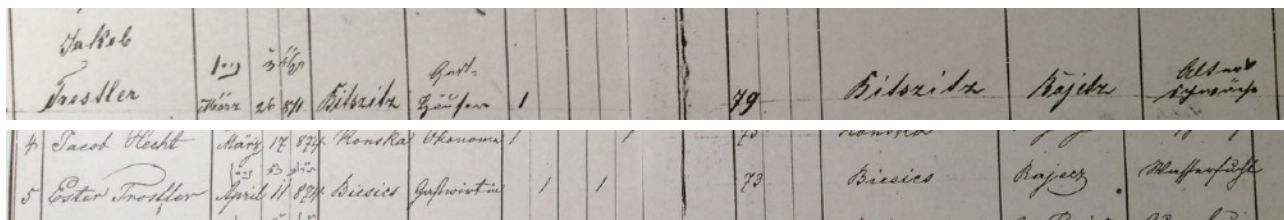
16		son		719820
	TROSZTLER, Samu	19	Bittsicza	719826
		son		719826
	TROSZTLER, Aron	17	Bittsicza	719826
		son		719826
	TROSZTLER, Simon	10	Bittsicza	719826
		son		719826
	TROSZTLER, Karoly	7	Bittsicza	719826
		son		719826
	TROSZTLER, Eduard	5	Bittsicza	719826
		son		719826
	TROSZTLER, Katalin	14	Bittsicza	719826
		daughter		719826

Ako vidieť z čísla je to rovnaký film, ako sme už pozerali na familysearch. Z tohto dokumentu vyplýva, že v Bytčici v tom čase bývala veľká rodina Trostlerovcov. Katalin (Katti/Kata) Trostlerová mala v tom čase 14 rokov, z čoho jej rok narodenia vychádza približne na rok 1834, čo sa zhoduje z dátumom narodenia vypočítanom podľa dátumu úmrtia a líši sa o jeden rok s dátumom narodenia v censuse 1869.

V štátnom archíve v Bytči bol najdený ďalší dokument :

Bittsicza			
		Month	Year
73. Kaufman Trostler			1792
Esther Müller			1797
Max Trostler # Telegi Kikwa			1828
Aron born Arnold			1835
Sigmund	12 th	June	1837
Roppel	13 th	July	1840
Hirschman Edmund	15 th		1843

Podľa uvedených dokumentov sú rodičia Katti Jakab Trostler (zvaný Kaufman) a Ester rodená Müller, záznamy o ich úmrtí boli najdené v štátnom archíve v Bytči :

Správny dátum úmrtia Ester overený v archíve v Bytči je 11.apríl 1874 vo veku 73 rokov. Dátum narodenia môžeme preto odhadnúť na 1801 až 1802 a nie ako je uvedené v zázname na predchádzajúcej strane 1797. Údaje sa značne líšia, ale prevážna časť ich ukazuje na 1801 až 1803. Publikované skúsenosti amatérskych genealógov hovoria o presnosti údajov o veku v sčítaniach z 19. storočia ± 5 rokov. Jakob a Ester Trostlerovci sú pochovaní na židovskom cintoríne v Rajci.

Jakob Trostler

Ester Trostler

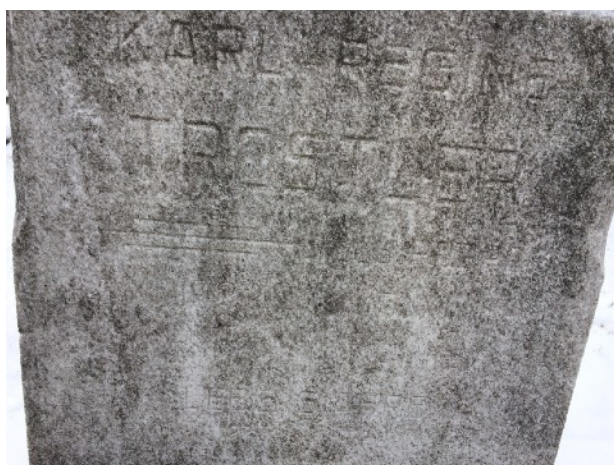
Hroby niektorých detí Jakoba a Ester sa dajú nájsť na židovskom cintoríne v Žiline. [3] Niektoré náhrobné kamene sú už veľmi zle čitateľné.

Arnold Trostler

Eduard Hirsh Trostler

Karol a Regina (Popper) Trostler

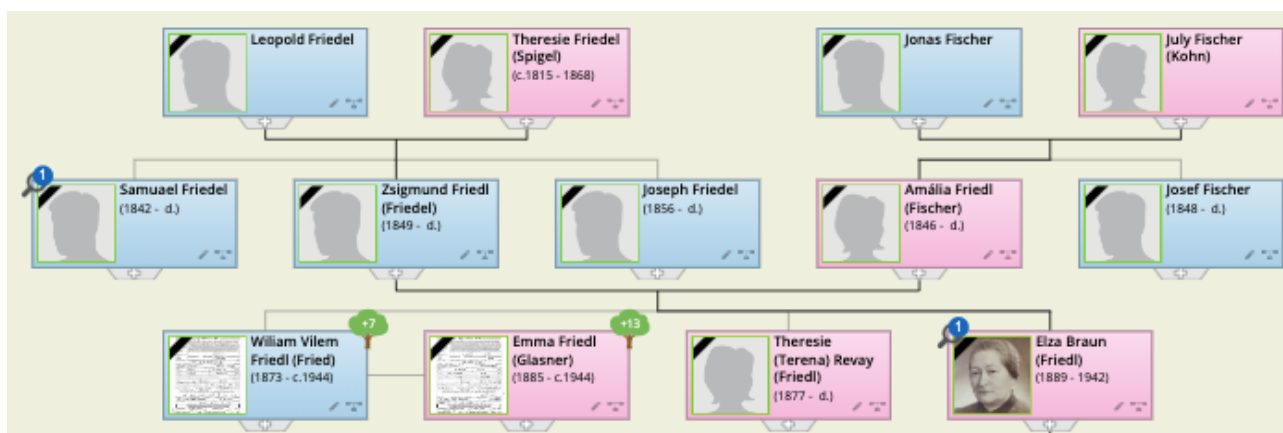
Roza Trostler manželka Eduarda

Čitateľ tohto príbehu môže vidieť, že pátranie po predkoch nie je jednoduchá záležitosť a vyžaduje mnoho času a úsilia. Dnes sa už dá veľa vecí nájsť na internete. Okrem už spomínaných stránok familyserch.org a jewishgen.org by som ešte spomenul niekoľko genealogických stránok a to geni.com myheritage.com a jej českú verziu myheritage.cz ďalej ancestry.com a geni.sk. Familysearch a geni.sk umožní prístup k všetkým informáciám bez poplatku, všetky ostatné stránky umožnia základný prístup, prípadne tvorbu vlastného rodokmeňa do obmedzeného počtu osôb zadarmo, pokročilejšie vyhľadávanie alebo ďalšie funkcie za ročný členský poplatok u jewishgen za donorský dar. Na internete je možné nájsť aj množstvo amatérskych, či profesionálnych genealógov, ktorý za poplatok ponúkajú službu pátrania po predkoch a zostavenie rodokmeňa.

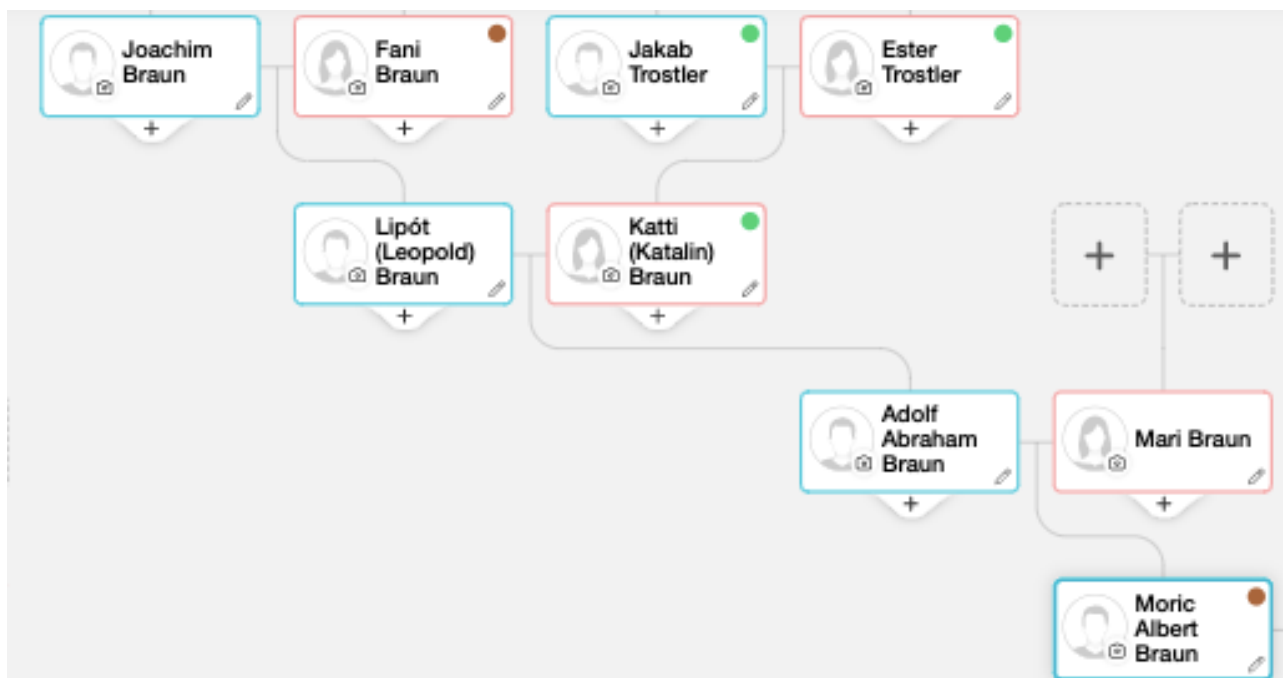
Pri pátraní je treba počítať s tým, že nielen v starých záznamoch je množstvo chýb a nepresností (videli sme to aj pri našom pátraní). Tie vznikli nielen tým, že mená (prvé, priezviská aj obcí) sa nielen v rôznych jazykoch písali rôznym spôsobom, ale aj tým, že niekedy “matrikárom” až tak veľmi na presnosti údajov nezáležalo. Chyby boli spôsobené ďalej tiež tým, že čitateľnosť ručne písaných záznamov nebola vždy ideálna (čo je vidieť aj na tu uvedených originálnych záznamoch) a pri prepisovaní do databáz, si ich dobrovoľníci zle interpretovali. Ďalším zdrojom chýb bolo hlavne v genealogických weboch to, že údaje v nich uvedených môže upravovať prakticky každý kto má k nim prístup a nie každý z nich si dokonale skontroluje, či to čo tam zapíše zodpovedá skutočnosti. Jednotlivé údaje je možno považovať za spoľahlivé pokiaľ sa dajú skontrolovať z viacerých záznamov a nie sú v nich najdené rozpory.

Záverom uvedieme výsledok nášho pátrania :

Friedlovci :

Braunovci (len rodičia) :

Začínajúcim amatérskym pátračom po predkoch doporučujem preštudovať informácie na geni.sk a taktiež [1] kde sa dá nájsť množstvo informácii ako začať a postupovať v pátraní po predkoch. Špeciálne k židovským matrikám napríklad geni.sk uvádza :

Od roku 1788 začali viesť matriky aj židia. Súviselo to najmä so zmenou ich postavenia v Uhorsku. Jozef II. im umožnil, aby sa usadili v slobodných kráľovských mestách a povolil im zriadiť si modlitebne a synagógy. V roku 1787 vydal patent, v ktorom nariadil, aby všetci židia k 1. januáru 1788 prijali rodové mená. Okrem toho, každá osoba bola povinná osvojiť si nemecké „krstné“ meno, ktoré už nemohla meniť. Vydaným patentom Jozef II. súčasne nariadil rabínom, aby v nemeckej reči viedli vlastné matriky narodených, sobášených a zomrelých. Roku 1867 im boli priznané občianske a politické práva, boli zrovnoprávnení s kresťanmi. Židovské matriky boli vedené pre celú náboženskú obec. Samostatne vedené matriky niektorej z obcí patriacich do obvodu sa vyskytujú iba zriedkavo. V židovských náboženských obciach sa matričné záznamy vo väčšine prípadov viedli len do roku 1885. Začiatkom nasledujúceho, resp. koncom roku 1885 sa úradne uzavreli. Na základe nariadenia uhorského kráľovského ministra kultu a výučby sa mali od januára 1886 občania židovského vierovyznania zapisovať do matrik v sídlach novozriadených

matričných obvodov. Určité výnimky sa vyskytli aj tu. Za predpokladu, že židovská náboženská obec bola schopná zabezpečiť a platiť matrikára, nemusela sa v matričných záležitostiach podriaďovať matričnému obvodu. Medzi židovskými matričnými knihami sa nachádzali aj konšpiračné knihy. Do týchto kníh sa zapisovali všetci príslušníci dotyčnej náboženskej obce. Súčasťou boli aj knihy nazývané mohel, do ktorých sa zapisovalo meno toho, kto sa podrobil obriezke a dátum obriezky. Tieto dve knihy nemožno priamo zaradiť medzi matriky, no pre absenciu matrik mali v staršom období svoj význam. Najstaršie židovské knihy matričného charakteru sú z 18. storočia. Obsahujú však len veľmi málo záznamov z daného obdobia. V nasledujúcich rokoch sa záznamy stávajú už častejšími. Súviselo to predovšetkým s vydaním zákonného článku 29/1840. Matričné záznamy sa stávajú početnejšími a pravidelnejšími. Po roku 1840 sa ich počet značne rozšíril, najväčší rozmach nastal v rokoch 1850 – 1851.

Použitá literatúra :

- [1] Juraj Snopek, Marek Tetinger : Ako si zostaviť rodokmeň Spoznajte históriu svojho rodu. Ikar 2017
- [2] Peter Štánsky Marian Mrva Miroslav Pfliegel : Potulky starou Žilinou2 Artis Omnis 2012
- [3] Peter Frankl a kolektív : Židia v Žiline Cintorín, 2022